

ความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง

Species Diversity of Mushroom in Thung Khai Botanical Garden, Trang Province

มานิกา แซ่แง ชุกคลีน * สุวิทย์ จิตรภักดี วรณวิภา ไชยชาญ ชนะ หุ่นย่อง และ ชีระศักดิ์ รูปสม

Chanika Saenge Chooklin *, Suwit jitpukdee, Wanvipa Chaichan,

Chana Hunyong and Teerasak Rubsom

บทคัดย่อ

การศึกษาความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง ดำเนินการในช่วงเดือนมิถุนายนถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2558 และเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2559 ระยะเวลาการสำรวจและเก็บตัวอย่างเห็ด รวม 6 เดือน ในพื้นที่สำรวจ 2 เส้นทาง โดยเส้นทางที่ 1 เส้นทางบันจึกรยาน ระยะทาง 5 กิโลเมตร และ เส้นทางที่ 2 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติสะพานเรือนยอดไม้ ระยะทาง 3 กิโลเมตรการสำรวจและเก็บตัวอย่างใช้วิธีบันทึกภาพ บันทึกชื่อเห็ดที่พบเพื่อนำมาจำแนกและจัดทำบัญชีรายชื่อของเห็ด จากการสำรวจความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง สามารถจัดจำแนกได้ 6 อันดับ 16 วงศ์ และ 27 ชนิด โดยพบความหลากหลายของเห็ดที่พบมาก 3 อันดับ คือ เห็ดใน Order Agaricales, Polyporales และ Pezizales และสามารถจำแนกเป็นเห็ดที่รับประทานได้ 15 ชนิดและรับประทานไม่ได้ 12 ชนิด

คำสำคัญ: เห็ด, ความหลากหลาย, สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย, จังหวัดตรัง

คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย เลขที่ 179 หมู่ที่ 3 ตำบลไม้ฝาด อำเภอสิเกา จังหวัดตรัง 92150

Faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of TechnologySrivijaya, 179 Moo 3 Maifad, Sikao, Trang 92150, Thailand.

* ผู้นิพนธ์ประสานงาน ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (Corresponding author, e-mail): chanika.sae@gmail.com

ABSTRACT

The aim of this research was to study species diversity of mushroom in Thung Khai Botanical Garden, Trang province. Mushroom samples were photographed during June to August 2015, and November 2015 to January 2016. They were explored from two routes : the cycling route of 5 kilometers and the nature trail of 3 kilometers. The mushroom samples were studied and identified by their scientific names and the result of the generic level. This was achieved comparing specimens with descriptions and photographs in references and keys. study showed that 6 orders, 16 families, and 27 species were identified. The most diversity found was Order Agaricales, Order Polyporales and Order Pezizales. Additionally, 12 species of poisonous mushroom and 15 species of edible mushroom were indicated.

Key words: mushroom, species diversity, Thung Khai botanical garden, Trang province

บทนำ

สวนพฤกษศาสตร์ (Botanical Garden) เป็นสถาบันที่มีการดำเนินการเพื่อรวบรวมพันธุ์ไม้ทุกชนิด ในทุกภูมิภาคของประเทศและจากต่างประเทศ ทั้งไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม และพืชล้มลุกต่างๆ โดยอาจจะใช้เป็นพื้นที่ป่าดั้งเดิม หรือพื้นที่ว่างเปล่าเพื่อปลูกรวบรวมพันธุ์ไม้ โดยจัดปลูกตามระบบของการจัดจำแนกต้นไม้ทางพฤกษศาสตร์ เพื่อตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ด้านการศึกษา สุนทรียภาพ วิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และนันทนาการ

สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง มีพื้นที่ 2,600 ไร่ มีความหลากหลายทางชีวภาพ กล่าวคือ มีความหลากหลายทางพันธุกรรมพืช ความหลากหลายในชนิดพันธุ์ และความหลากหลายในระบบนิเวศซึ่ง นายชวน หลีกภัย อดีตนายกรัฐมนตรี มีความต้องการจะให้มีส่วนพฤกษศาสตร์ที่มีมาตรฐานสากลขึ้นในภาคใต้ เพื่ออนุรักษ์ และ

รวบรวมพรรณไม้ประจำถิ่น พืชสมุนไพร และพืชที่ใกล้จะสูญพันธุ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2536 เป็นต้นมา และพื้นที่ป่าส่วนใหญ่เป็นป่าดิบชื้น ป่าพรุและป่าพื้นที่สภาพตามธรรมชาติ ซึ่งมีความหลากหลายทางชีวภาพด้านพรรณพืช และสัตว์ป่า อีกทั้งมีระบบการจัดสวนตามหลักอนุกรมวิธาน คือ การรวบรวมสวนพรรณไม้จำนวน 65 สวนพรรณไม้ และวงศ์ไม้ที่มีลักษณะเด่นในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่ายคือ ไม้วงศ์ยาง ซึ่งลักษณะเด่นของวงศ์ยาง คือ เป็นไม้ต้น มีขนาดสูงใหญ่ และผลมีปีกตั้งแต่ 2-3 หรือ 5 ปีก เช่น กระบาก เข็มและยาง เป็นต้น ทำให้พื้นที่ป่ามีความหลากหลายทางชีวภาพและเป็นพื้นที่ป่าที่อุดมสมบูรณ์ ประกอบไปด้วยกล้วยไม้ป่านานาชนิด

นอกจากกล้วยไม้ป่าชนิดต่างๆ ที่ใกล้สูญพันธุ์ที่ต้องอนุรักษ์ไว้แล้ว ในส่วนของสวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่ายยังมีความหลากหลายทางชีวภาพอื่นๆ ที่น่าสนใจศึกษาได้แก่ เห็ด

เนื่องจากเห็ดถือเป็นกลุ่มสิ่งมีชีวิตที่สำคัญในระบบนิเวศ มีความสัมพันธ์ที่หลากหลายกับสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ ในระบบนิเวศ (พิทักษ์, 2557) นอกจากนี้เห็ดยังเป็นสิ่งมีชีวิตกลุ่มหลักที่ใช้ในการชี้วัดความอุดมสมบูรณ์ของสภาพป่า และเป็นแหล่งอาหารซึ่งข้อมูลทางวิชาการของชนิดเห็ดต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นชื่อท้องถิ่น ชื่อวิทยาศาสตร์ ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของเห็ดที่กินได้ และเห็ดมีพิษ ยังไม่ได้มีการศึกษาไว้แต่อย่างใด ด้วยเหตุนี้คณะผู้วิจัยจึงได้เข้าไปดำเนินการสำรวจและศึกษาในพื้นที่ เพื่อที่จะได้ทราบถึงจำนวน ชนิดที่ถูกต้อง ลักษณะทางสัณฐานวิทยาที่สำคัญ ตลอดจนการใช้ประโยชน์ของเห็ดที่ได้สำรวจพบ ในบริเวณพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง (สมชัย, 2551)

โดยงานวิจัยนี้ศึกษาความหลากหลายชนิดของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง และนำผลที่ได้มาจัดทำบัญชีรายชื่อของเห็ดที่สามารถรับประทานได้กับไม่สามารถรับประทานได้ในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง เพื่อประโยชน์สำหรับการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ตามโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อเก็บรวบรวมพันธุ์เห็ดต่างๆ ไว้ใช้ประโยชน์ในการจัดจำแนกเห็ดกินได้ เห็ดมีพิษ ใช้เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปศึกษาต่อยอดได้ต่อไป (วิพรพรรณ, 2558)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความหลากหลายชนิดของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง

2. เพื่อจัดทำบัญชีรายชื่อของเห็ดที่สามารถรับประทานได้กับไม่สามารถรับประทานได้ในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง

วิธีดำเนินการวิจัย

สำรวจและเก็บตัวอย่างในบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติภายในสวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย ตำบลทุ่งค่าย อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง โดยมี 2 เส้นทางคือเส้นทางที่ 1 เส้นทางปั่นจักรยาน และเส้นทางที่ 2 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สะพานเรือนยอดไม้ (ภาพที่ 1) และได้แบ่งการสำรวจเป็น 2 ระยะ คือระยะที่ 1 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ถึงสิงหาคม พ.ศ. 2558 และระยะที่ 2 ตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2558 ถึงมกราคม พ.ศ. 2559 ระยะเวลาการสำรวจและเก็บตัวอย่างเห็ดรวมทั้งสิ้น 6 เดือน โดยมีวิธีการสำรวจดังต่อไปนี้

1. การสำรวจสภาพแวดล้อมเบื้องต้น

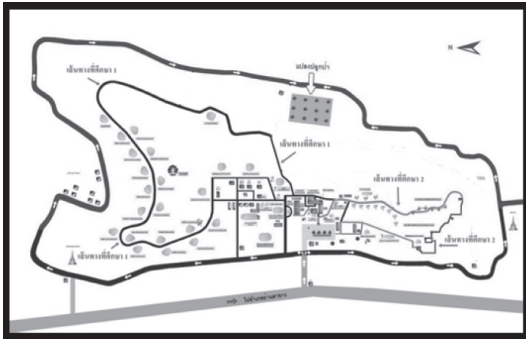
1.1 สำรวจพรรณไม้เบื้องต้นในเส้นทางเดินต่าง ๆ เพื่อเลือกและกำหนดเส้นทางเดินในการศึกษาเห็ดที่เหมาะสม

1.2 บันทึกข้อมูลพรรณไม้เบื้องต้นในเส้นทางเดินทั้ง 2 เส้นทาง

2. วิธีการสำรวจ

2.1 กำหนดเส้นทางสำรวจในแผนที่เพื่อให้อครอบคลุมทั่วพื้นที่ส่วนใหญ่ในสวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย ทุกสภาพสังคมพืชเพื่อสำรวจเห็ดในป่า ดังภาพที่ 1

2.2 เดินสำรวจตามเส้นทางที่กำหนด โดยให้สำรวจ 2 ข้างทาง เข้าไป 30 เมตรดังภาพที่ 2

ภาพที่ 1 แผนที่เส้นทางศึกษาในสวนพฤกษศาสตร์
ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง

ภาพที่ 2 ระยะเวลาสำรวจ 2 ข้างทางเข้าไป 30 เมตร

2.3 บันทึกภาพเห็ด และจดบันทึกชื่อ
พื้นเมือง และชื่อวิทยาศาสตร์ ในกรณีที่พบตัวอย่าง
เห็ดที่ไม่สามารถจัดจำแนกได้ จะเก็บตัวอย่าง
พร้อมบันทึกภาพไว้

2.4 สัมภาษณ์เจ้าหน้าที่หรือผู้มีความรู้
เรื่องเห็ดในสวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่ายเพื่อขอทราบ
ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับเห็ดที่สำรวจพบ

2.5 จัดจำแนกตัวอย่างเห็ดจากตัวอย่างจริง
และภาพถ่ายโดยการเปรียบเทียบ และอ้างอิง
จากหนังสือความหลากหลายของเห็ดและรา
ขนาดใหญ่ในประเทศไทย (อนงค์ และ คณะ, 2548)
และจัดทำบัญชีรายชื่อ ทั้งชื่อสามัญ ชื่อท้องถิ่น
ชื่อวิทยาศาสตร์และชื่อวงศ์ของตัวอย่างเห็ดที่
เก็บมาได้ โดยแยกประเภทของเห็ดที่สามารถ
รับประทานได้และไม่สามารถรับประทานได้

ผลและวิจารณ์

งานวิจัยนี้ได้ศึกษาความหลากหลายชนิดของเห็ด
ในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง ผู้วิจัย
ได้สำรวจ และเก็บตัวอย่างเห็ดในพื้นที่เส้นทาง
ศึกษาธรรมชาติทั้ง 2 เส้นทางโดยตั้งอยู่ที่หมู่ 2
อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ในพื้นที่ประมาณ
2,600 ไร่พบว่าสภาพภูมิศาสตร์ของพื้นที่

สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง เป็นที่ราบ
มีเนินเขาเตี้ยๆ ซึ่งเป็นต้นน้ำของลำห้วยเล็กๆ
ลักษณะป่าจะเป็นป่าดิบชื้น ป่าพรุ และทุ่งหญ้า
เป็นพื้นที่ป่าไม้ที่แวดล้อมด้วยชุมชนเล็กๆ โดย
รอบ สูงจากระดับน้ำทะเลปานกลาง 15-40 เมตร
จุดสูงสุดของพื้นที่คือ ควนช่างหมาด มีระดับ
ความสูง 40 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง
และในพื้นที่ สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย มีเส้นทาง
เดินศึกษาธรรมชาติ 2 เส้นทาง ผลการศึกษาพบว่า
เส้นทางที่ 1 เส้นทางปั่นจักรยาน ระยะทาง 5
กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่ใช้ในการเดินศึกษา
ธรรมชาติและปั่นจักรยาน จะประกอบด้วย ป่าดิบชื้น
และป่าที่พื้นสภาพตามธรรมชาติ ซึ่งมีชนิดพรรณ
ไม้ประกอบด้วยต้นเคี่ยม ต้นกระบาก ต้นยางมันหมู
ต้นหว้าและต้นดินเป็ดเป็นต้น สำหรับเส้นทางที่ 2
เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ สะพานเรือนยอดไม้
ระยะทาง 3 กิโลเมตร ซึ่งเป็นเส้นทางที่ใช้เดิน
ศึกษาธรรมชาติ และเป็นต้นเดินศึกษายอดไม้ จะ
ประกอบด้วยป่าดิบชื้น ป่าพรุ และป่าที่พื้นตาม
สภาพธรรมชาติ มีชนิดพรรณไม้ประกอบด้วย
ต้นเคี่ยม ต้นกระบาก ต้นยางมันหมู ต้นหว้าพรุ
ต้นเสม็ด ต้นสังเคียด ต้นส้านน้ำ ต้นหวาย
ต้นระกำและเฟิร์นอีกหลายชนิด

จากการสำรวจความหลากหลายชนิดของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง พบว่าเส้นทางที่ 1 สามารถจัดจำแนกเห็ดได้ 5 อันดับ 10 วงศ์ 16 ชนิด โดยพบความหลากหลายชนิดของเห็ดป่า

ที่พบมาก คือ ไข่เห็ดือง (*Amanite hemibapha* Sacc. susp. *Javanica*) และ ไข่ห่านขาวระโงกขาว (*Amanite princeps* Car) Bas. (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 บัญชีรายชื่อเห็ดที่สำรวจพบในในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง

ลำดับ	อันดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อภาษาไทย	
1	Agaricales	Agaricaceae	<i>Agaricus risulphuratus</i> Berk.	กระดุมทองเหลือง	
			Clavariaceae	<i>Clavaria roses</i> Fr.	ปะการังสีกุหลาบ
				<i>Clavulinopsis corallinorosea</i> (Cleland) Corner	เข็มแดงอมส้ม
				<i>Scytinopogon angulisporus</i> Cor.	ปะการังเขากวางหรือ ปะการังยอดเขากวาง
		Lycoperdaceae	<i>Calvatia craniformis</i> Fr.	จาวมะพร้าว	
		Marasmiaceae	<i>Marasmius pellucidus</i> Berk. Br.	ร่มกระดาดไข่	
			<i>Micromphale brassicolens</i> (Romonagn.) Ort	กระเทียมเน่า	
			Nidulariaceae	<i>Cyathus striatus</i> Willd. Peas.	รังนก
		Pleurotaceae	<i>Hohenbueheliapetaloides</i> (Bull.exFr)	นางรมป่าขาว	
		Pluteaceae	<i>Amania gymnopus</i> Cor. Ex Bas	เห้มน้เปื้อ	
			<i>Amanite hemibapha</i> Sacc.susp. <i>Javanica</i>	ไข่เห็ดือง,ระโงกเหลือง	
			<i>Amanite princeps</i> Car. Bas.	ไข่ห่านขาว,ระโงกขาว	
			Tricholomataceae	<i>Filoboleus manipularis</i> (Berk.) Sing.	ดาวลูกไก่
		<i>Termitomyces indicus</i> Nater		โคนปลวกข้าวตอก ยอดน้ำตาล	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ลำดับ	อันดับ	วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อภาษาไทย
2	Boletales	Boletaceae	<i>Boletelluse modensis</i> Sing.	ตับเต่าเก็ดแดงคล้ำ
			<i>Boletelluse grieipurpurus</i> Cor.	เสมีด
			<i>Heimella japonica</i> Hongo.	ปอดม้าตาข่ายแดง
		Scierodermataceae	<i>Scleroderma flavidum</i> Ell. Et. Ev.	-
3	Phallales	Phallaceae	<i>Dictyophora indusiata</i> (Vent. : Pers.) Fisch	ร่างแหกระโปรงยาว
4	Polyporales	Albarellaceae	<i>Jahnoporus hirus</i> (Quel. Ex Cke.) Nuss.	จุกไม้ก๊อก
			Gendermataceae	<i>Amauroderma rude</i> (Berk.) Pet.
			<i>Microporus xanthopus</i> (Fr.) Ktz.	กรวยทองตะกั่ว
			<i>Polyrus albicans</i> (Imaz) Teng.	กุหลาบขาว
			<i>Pycnoporus sanguineus</i> (Fr.) Murr.	ขอนแดงรูเล็ก
5	Russulales	Russulaceae	<i>Lactarius sobvellerrus</i> Peack.	หิรัญญิกายางขาว
6	Pezizales	Sarcoscyphaceae	<i>Cookeina sulcipes</i> (Bk.) Kuntz.	ถั่วแดงอมชมพู, ถั่วแซมเปญ

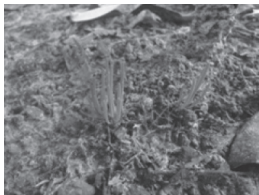
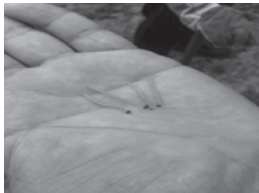

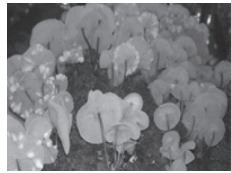

เส้นทางที่ 2 สามารถจัดจำแนกได้ 4 อันดับ 11 วงศ์ 16 ชนิด โดยพบความหลากหลายชนิดของเห็ดป่าที่พบมาก คือ พัดแพรขาว (*Microporus vernicipes*) (Berk.) Ktz. กรวยทองตะกั่ว (*Microporus xanthopus*) (Fr.) Ktz. กุหลาบขาว (*Polyrus albicans*) (Imaz) Teng และ ถั่วแดงอมชมพูหรือถั่วแซมเปญ (*Cookeina sulcipes*) (Bk.) Kuntz. (ตารางที่ 1)

ในการสำรวจความหลากหลายของชนิดพันธุ์เห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่ายจังหวัดตรัง ผลการศึกษานี้เห็ดป่าในพื้นที่สำรวจพบทั้ง 2 เส้นทาง และสามารถจัดจำแนกได้ 6 อันดับ 16 วงศ์ 27 ชนิดดังตารางที่ 1 และ 2 โดยพบความหลากหลายชนิดของเห็ดป่าที่พบมาก 3 อันดับ คือ อันดับ Agaricales วงศ์ Pluteaceae มีจำนวน 2 ชนิด ได้แก่ ไช้เหลือง,

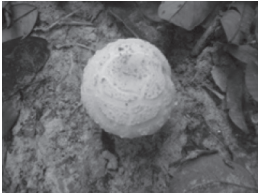

ระโงกเห็ด (*Amanita hemibapha*) (Berk. & Br.) Sacc. subsp. (*Javanica* Cor. & Bas.) และไผ่ห่าน ขาวระโงกขาว (*Amanite princeps* Car. Bas.) อันดับ Polyporales ประกอบด้วยวงศ์ Polyporaceae จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ พัดแพรขาว (*Microporus vernicipes*) (Berk) Ktz. กรวยทอง ตะกั่ว (*Microporus xanthopus*) (Fr.) Ktz. กุหลาบขาว (*Polyrus albicans*) (Imaz) Teng. อันดับ Pezizales ประกอบด้วยวงศ์ Sarcoscyphaceae จำนวน 1 ชนิด ได้แก่ ถ้วยแดงอมชมพูหรือถ้วยแชมเปญ (*Cookeina sulcipes*) (Bk.) Kuntz. จากการสำรวจสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสภาพแวดล้อม พื้นที่ของทั้ง 2 เส้นทาง โดยเส้นทางที่ 1 เป็นสภาพ ป่าดิบชื้นมากกว่าเส้นทางที่ 2 ซึ่งเส้นทางที่ 2 เป็น สภาพป่าแบบผสม โดยมีทั้งป่าดิบชื้น ป่าพรุ และ ป่าที่พื้นสภาพตามธรรมชาติ ทำให้เห็ดบางชนิด ไม่สามารถพบได้ในทั้ง 2 เส้นทาง เช่น เห็ดถ้วยแดงอมชมพูหรือถ้วยแชมเปญซึ่งพบในเส้นทางที่ 2 แต่ไม่พบในเส้นทางที่ 1 เห็ดกระดุมทองเหลือง พบในเส้นทางที่ 1 แต่ไม่พบในเส้นทางที่ 2 จากสภาพแวดล้อมทางกายภาพของเห็ด ซึ่งพบว่าเห็ดแต่ละชนิดนั้นต้องการสภาพแวดล้อมในการเกิด เช่น ดิน น้ำ อุณหภูมิ แสง และอินทรีย์วัตถุ รวมทั้งสิ่งมีชีวิตชนิดอื่นๆ จากการศึกษาค้นพบทั้งเห็ดที่เกิดในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน คล้ายคลึงกัน และพบส่วนใหญ่เกิดที่ดิน มากกว่าขอนไม้ (สุจิตรา และ คณะ, 2548) เห็ดจึงมีหน้าที่สำคัญในการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม เห็ดหลายชนิดมีความสำคัญต่อระบบนิเวศป่าไม้ และการเกษตรโดยไมคอร์ไรซา (Mycorrhiza) อาศัยร่วมกับรากพืชโดยต่างฝ่ายต่าง รับประโยชน์ร่วมกัน ไม่มีค่าที่เห็ดร่วมกระบวนการใช้ประโยชน์โดยไมคอร์ไรซา ได้แก่ สน ก่อ และ

ยูคาลิปตัส ประโยชน์และการทำหน้าที่ของเห็ดจัดอยู่ในพวก รา เชื้อรา แต่เป็นกลุ่มราที่มีวิวัฒนาการสูงกว่ากลุ่มราอื่นๆ ในระบบนิเวศ เป็นตัวช่วยย่อยสลายที่สำคัญ ของระบบนิเวศโดยย่อยสารอินทรีย์จากซากพืช และซากสัตว์ให้ผุพังกลายเป็นดิน นำความอุดมสมบูรณ์มาสู่ดิน และพื้นป่า เป็นวงจรอาหารของพืช และสัตว์ต่อไป (หนูเดือน, 2556) ประโยชน์อีกอย่างของเห็ดที่สำคัญที่สุดคือ เห็ดบางชนิดสามารถนำมาเป็นยาสมุนไพรช่วยรักษาโรค เช่น เห็ดจวกูสีอบเชย (*Amauroderma rude*) (Berk.) Pet. และเห็ดป่าสามารถใช้เป็นอาหารได้ และเห็ดป่าที่นิยมรับประทานกันมาก หลายชนิด เช่น เห็ดในสกุล *Amanita* ได้แก่ เห็ดระโงกเหลือง และเห็ดระโงกขาว ซึ่งจากการศึกษาพบว่าในการเจริญเติบโตของเห็ดนั้นต้องอาศัยปัจจัยที่เหมาะสมหลายอย่างจึงจะทำให้เส้นใยของเห็ดพัฒนาและรวมตัวกันเป็นกลุ่มก้อนจนเกิดเป็นดอกเห็ดขึ้นมาได้ปัจจัยต่างๆ ที่สำคัญเช่นน้ำฝนปริมาณความชื้น อุณหภูมิและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเจริญเติบโตของเห็ดจากผลการศึกษาในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าระบบนิเวศสวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรังมีความอุดมสมบูรณ์อยู่มากพอสมควร เนื่องจากพบทั้งเห็ดที่เป็นผู้ย่อยสลายตามธรรมชาติ และเห็ดไมคอร์ไรซาที่เป็นประโยชน์ต่อการเจริญเติบโตของต้นไม้ซึ่งเห็ดต่างๆ เหล่านี้จะช่วยย่อยสลายซากอินทรีย์วัตถุช่วยคืนแร่ธาตุให้กลับคืนสู่ระบบนิเวศเพิ่มความสมบูรณ์ให้กับสวนพฤกษศาสตร์แห่งนี้ทำให้พื้นที่ดังกล่าวมีความอุดมสมบูรณ์และความหลากหลายทางชีวภาพในด้านอื่นๆ ทั้งพืชสัตว์และจุลินทรีย์ต่างๆ เพิ่มขึ้น

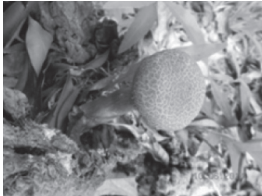

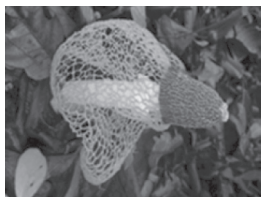

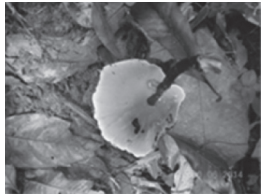
ตารางที่ 2 บัญชีรายชื่อของเห็ดที่สำรวจพบในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่ายจังหวัดตรัง

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ภาพประกอบ
1	กระดุมทองเหลือง	<i>Agaricus risulphuratus</i> Berk.	
2	ปะการังสีกุหลาบ	<i>Clavaria roses</i> Fr.	
3	เข็มแดงอมส้ม	<i>Clavulinopsis corallino-rosacea</i> Cor.	
4	ปะการังเขากวางหรือ ปะการังยอดเขากวาง	<i>Scytinopogon angulisporus</i> Cor.	
5	จามะพร้าว	<i>Calvatia craniformis</i> Fr.	
6	ร่มกระดาษไข่	<i>Marasmius pellucidus</i> Berk. Br.	
7	กระเทียมเน่า	<i>Micromphale brassicolens</i> (Romonagn.) Ort	

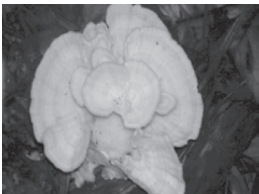

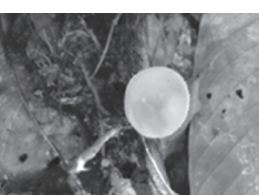
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ภาพประกอบ
8	รังนก	<i>Cyathus striatus</i> Willd. Peas.	
9	นางรมป่าขาว	<i>Hohenbuehelia petaloides</i> (Bull.exFr)	
10	เห็มน้ำเปื้อ	<i>Amania gymnopus</i> Cor. Ex Bas	
11	ไข่เห็ลือง, ระโงกเห็ลือง	<i>Amanite hemibapha</i> Sacc.susp. Javanica	
12	ไข่ห่านขาว, ระโงกขาว	<i>Amanite princeps</i> Car. Bas.	
13	คาวดูกไก่	<i>Filoboleus manipularis</i> (Berk.) Sing.	
14	โคนปลวกข้าวตอก ยอดน้ำตาล	<i>Termitomyces indicus</i> Nater	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ภาพประกอบ
15	ตับเต่าเกล็ดแดงคล้ำ	<i>Boletelluse modensis</i> Sing.	
16	เสม็ด	<i>Boletus grieipurpurus</i> Cor.	
17	ปอดม้าตาข่ายแดง	<i>Heimella japonica</i> Hongo.	
18	-	<i>Scleroderma flavidum</i> Ell. Et. Ev.	
19	ร่างแหกระโปรงยาว	<i>Dictyophora indusiata</i> (Vent. : Pers.) Fisch	
20	จุกไม้ก๊อก	<i>Jahnoporus hirus</i> (Quel. Ex Cke.) Nuss.	
21	จวกุ้งสีอบเชย	<i>Amauroderma rude</i> (Berk.) Pet.	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อภาษาไทย	ชื่อวิทยาศาสตร์	ภาพประกอบ
22	พัดแพรวาว	<i>Microporus vernicipes</i> (Berk.) Ktz.	
23	กรวยทองตะกู่	<i>Microporus xanthopus</i> (Fr.) Ktz.	
24	กุหลาบขาว	<i>Polyporus albicans</i> (Imaz) Teng.	
25	ขอนแดงรูเล็ก	<i>Pycnoporus sanguineus</i> (Fr.) Murr.	
26	หิรัญญิกายางขาว	<i>Lactarius sobvellerrus</i> Peack.	
27	ถั่วแดงอมชมพู, ถั่วแซมเปญ	<i>Cookeina sulcipes</i> (Bk.) Kuntz.	

สรุป

งานวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง คอยทำการสำรวจ 2 เส้นทางโดยเส้นทางที่ 1 เส้นทางปั่นจักรยาน ระยะทาง 5 กิโลเมตร และ เส้นทางที่ 2 เส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติสะพานเรือนยอดไม้ระยะทาง 3 กิโลเมตร จากการศึกษาค้นพบความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่สวนพฤกษศาสตร์ทุ่งค่าย จังหวัดตรัง สามารถจัดจำแนกได้ 6 อันดับ 16 วงศ์และ 27 ชนิดโดยพบความหลากหลายของเห็ดที่พบมาก 3 อันดับ คือ เห็ดใน Order Agaricales, Polyporales และ Pezizales และสามารถจำแนกเป็นเห็ดที่รับประทานได้ 15 ชนิดและรับประทานไม่ได้ 12 ชนิดข้อมูลที่พบเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

เอกสารอ้างอิง

หนูเดือน เมืองแสน. 2556. รายงานการวิจัยความหลากหลายของไลเคน เห็ด และราขนาดใหญ่ในพื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชอพ.สธ. เขื่อนน้ำพุง การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.

พิทักษ์ วงษ์ชาติ. 2557. รายงานการวิจัยความหลากหลายของเห็ดในป่าดิบแล้ง เขตอุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดสกลนคร เพื่อการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วิพรพรรณ เนื่องเม็ก, เกลิมชัย แพะคำ, มนต์ทิพย์วรรณ และ วาสนา พิทักษ์พล. 2558. รายงานการวิจัยความหลากหลายของเห็ดในพื้นที่อนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พื้นที่ปกปักพันธุกรรมพืชมหาวิทยาลัยพะเยา. คณะเกษตรศาสตร์และทรัพยากรธรรมชาติ, มหาวิทยาลัยพะเยา.

สมชัย เสริมสินชัยสกุล. 2551. เส้นทางศึกษาธรรมชาติเรือนยอดไม้ในสวนพฤกษศาสตร์ภาคใต้. **ADVANCED THAILAND GEOGRAPHIC** 14(115). 144-169.

สุจิตรา โกศล, ดันติมา กำลัง, ธนภักษ์ อินยอด, พงษ์มณี ทองใบ, ทักษิณ อาชาวคม และ สมัย เสวครบุรี. 2548. รายงานการวิจัยความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ของเห็ดและพืชกินได้ในพื้นที่สงวนชีวมณฑลสะแกราช. สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย.

อนงค์ จันทร์โอภาส, วารุณี จันทร์โอภาส, ธัชคณิต จงจิตวิมล, อัญชลี เชียงกุล และ ปรียานันท์ แสนโกชน์. 2548. รายงานการวิจัยการสำรวจชนิดของเห็ดราขนาดใหญ่บริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าดอยเวียงแห้าจังหวัดแม่ฮ่องสอน. คณะวิทยาศาสตร์, มหาวิทยาลัยนเรศวร.